

JORDSTASJON FOR SATELLITT PÅ SVALBARD OG I ANTARKTIS – HØRINGSNOTAT

1. INNLEDNING OG BAKGRUNN

Den landbaserte jordstasjonen TrollSat ved forskningsstasjonen i Dronning Maud Land i Antarktis, har vært i drift siden 2007. På Svalbard er det satellittjordstasjoner flere steder. Stasjonen ved Longyearbyen har vært i stadig utvikling, og består i dag av en rekke antenner. Den er en av få satellittjordstasjoner i verden som kan ha kontakt med satellitter i polare baner i hvert omløp de tar rundt jorden (14 av 14 runder i døgnet). Sammen med jordstasjonen i Antarktis vil det være mulig å lese ned data fra **satellitter ca. 24 ganger** i døgnet.

2. HOVEDINNHALDET I DE TO FORSKRIFTENE

Utkastene til forskrifter tar sikte på å regulere bruken av jordstasjoner i polare områder på en hensiktsmessig måte. I ny § 7 i begge forskrifter foreslår departementet et forbud mot å sende data til eller lese data ned fra en satellitt som ivaretar funksjoner spesielt for militære formål. For at nedleste data skal kunne ha en særlig militær nytteverdi er det en forutsetning at dataene er eksklusivt tilgjengelige for én aktør. Av den grunn foreslås at det ikke er tillatt å lese ned data som ikke **gjøres tilgjengelig på fritt grunnlag eller kommersielle vilkår**. Dette kan bidra til å avskjære vanskelige bevissspørsmål i tvilstilfelle og vil ha en generelt tillitsskapende effekt.

Forbudet mot å lese ned data som ikke kan **gjøres kommersielt tilgjengelig** foreslås kombinert med en adgang for tilsynsmyndigheten til å **sette en frist for når de nedleste dataene** skal være tilgjengelige. Videre foreslås det at tilsynsmyndigheten etter søknad kan **dispensere** fra plikten til å gjøre data tilgjengelig, så fremt det godtgjøres at det foreligger særskilte forskningsmessige eller kommersielle hensyn som må ivaretas.

1) *Kommersielt tilgjengelig.*

- *KSAT kan ikke garantere når data er kommersielt tilgjengelig.*
- *Uheldig formulering: en privat aktør kan velge å ikke la sine data bli gjort tilgjengelig selv om satellitten er 100% sivil*
- *Det å bruke tid før data blir gjort tilgjengelig som seleksjonskriterie og forutsetning for tillatelse. Dette er sensitiv informasjon som en satellitteier ikke vil oppgi av kommersielle og konkurransemessige årsaker*

3. TILSYNSMYNDIGHET OG FINANSIERING

Ansvar for og den operative utøvelsen av tilsyn med virksomheten etter dagens forskrift utgjør et komplisert bilde som det ikke er ønskelig å videreføre. **Samferdselsdepartementet ønsker derfor at Nasjonal kommunikasjonsmyndighet skal ta en helhetlig og aktiv rolle i tilsynsførselen med satellittvirksomheten på Svalbard og i Antarktis.**

For at Nasjonal kommunikasjonsmyndighet skal kunne påta seg dette ansvaret og gjennomføre et tilsyn som er tilfredsstillende, vil det være nødvendig å etablere et kompetent og uavhengig fagmiljø som selv kan vurdere og analysere bruken av jordstasjoner på de nevnte lokasjoner.

Denne typen grundigere tilsyn som nå foreslås innført **ved ny forskrift krever vesentlig mer ressurser enn tilsynet etter eksisterende lovgivning.**

For å gjøre tilsynsførselen til Nasjonal kommunikasjonsmyndighet mer uavhengig av slike instanser,

er det aktuelt å bruke ressurser til opplæring og utvikling av egne/nye ansatte. I forbindelse med organiseringen og gjennomføringen av det stedlige tilsynet på Svalbard og i Antarktis vil det i tillegg være behov for bistand og hjelp fra andre myndigheter, blant annet fra Sysselmannen og fra Norsk Polarinstitut.

For at Nasjonal kommunikasjonsmyndighet skal kunne gjennomføre et aktivt og tilstrekkelig tilsyn med satellittvirksomheten på Svalbard og Antarktis er det behov for å styrke bemanningen med 2 årsverk. Dette medfører behov for økning i budsjetttrammen til 2,5 mill. kr årlig.

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet er i dag selvfinansiert og tilsynets drift finansieres ved gebyrer. Økningen i kostnader for Nkom vil føre til at de totale, årlige gebyrene for de som driver jordstasjonsvirksomhet på Svalbard og i Antarktis må økes med om lag 1,85 millioner kroner.

Tilsyn etter jordstasjonsforskriftene finansieres gjennom "gebyrforskriften". Kostnadene for Sysselmannen på Svalbard som er ansvarlig for tilsyn etter gjeldende forskrift, vil ikke bli nevneverdig endret. Kostnadene for bistand fra andre som medvirker til tilsyn, vil bli dekket gjennom gebyr til tillatelsesinnehaver. Kostnaden forbundet med loggføring, lagring og oversendelse av data skal dekkes av innehaver av jordstasjonen.

2. Betaling form NKOM aktivitet

- Det er akseptabelt at Nasjonal kommunikasjonsmyndighet som en faginstans har en helhetlig og aktiv rolle i tilsynsvirksomheten.
- Det er urimelig at kostnadene som påløper for etablering av et kompetent fagmiljø skal viderefaktureres interessentene uten mulighet til å påvirke aktiviteten, eller ressursbruken. Det må avklares på hvilket grunnlag det estimerte beløpet kommer fra. Om det skal etableres et økt gebyr vil vi anta at det fordeles pr installasjon slik at det for tiden er tre interessesenter på Svalbard og en i Antarktis.
- urimelig at KSAT skal dekke kostnadene med økt Bemanning hos NKOM. Dette er en oppgave pålagt av staten og staten bør ta regningen
- Det er akseptabelt at lokale kostnader forbundet med loggføring, lagring og oversendelse dekkes av jordstasjonen
- etableringen av et uavhengig fagmiljø synes som en duplisering av kompetanse som finnes som vil resultere i økte kostnader for konsesjonsinnehaverne. Det er et begrenset arbeidsmengde knyttet til godkjenning av nye satellitter og det er uklart hvordan dette kan fylle to saksbehandlerstillinger his NKOM ful tid. KSAT vil derfor anbefale at den uavhengige vurderingen av framtidige søknader legges til et eksisterende organ, mens NKOM fortsatt står for godkjenning og gjennomføring av selve tilsynet.
- Norsk romsenter er et et meget kompetent fagorgan som vil kunne utføre disse oppgaven.

4. MERKNADER TIL BESTEMMELSENE

Det henvises til kommentarer under de enkelte forskrifter. Enkelte punkter er kommenter i dette avsnittet

4.1 Særbestemmelser i utkast til forskrift om Svalbard

Til § 11 Besøksadgang

Bestemmelsen tilsvarer § 15 i gjeldende forskrift og foreslås i hovedsak videreført. Forslaget

viderefører besøksadgangen for representanter fra forskningsinstitusjon som er hjemmehørende i et traktatland.

Det er uklart hvorfor denne tilgangen er begrenset til å gjelde representanter fra forskningsinstitusjon.

4.2 Særbestemmelser i utkast til forskrift om Antarktis

Til § 9 Tilsyn

Tilsynsbestemmelsen er utformet likt som forslag til ny bestemmelse om tilsyn med jordstasjonsvirksomhet på Svalbard, ... Norsk Polarinstitutt foreslås på grunn av sin tilstedeværelse i Antarktis

Det antas at Norsk Polarinstitutt er valg av logistikkmessige og praktiske årsaker og at de ikke har direkte deltagelse i eller innvirkning på resultatet av tilsyn.

Til § 11 Besøksadgang

Bestemmelsen gjelder ikke for inspeksjoner etter Antarktistraktatens artikkel VII. Observatører som er utnevnt etter fremgangsmåten i Antarktistraktatens artikkel VII skal til enhver tid ha fri tilgang til alle områder og installasjoner i Antarktis, herunder også jordstasjoner. For slike personer vil det ikke bli stilt krav til faglige kvalifikasjoner, eller bli stilt vilkår for gjennomføring av inspeksjon av jordstasjon av slike observatører. For å unngå tvil om hvordan forskriftens § 11 stiller seg til Antarktistraktatens inspeksjonsordning, foreslås det derfor inntatt en uttrykkelig unntaksbestemmelse for besøk som er ledd i en inspeksjon etter Antarktistraktaten.

Det er uproblematisk at Antarktistraktatens inspeksjonsordning gis besøksadgang

Det bes særlig om høringsinstansenes syn og kommentarer på om besøksadgangen etter gjeldende forskrift bør inkluderes i ny forskrift.

KSAT ønsker en størst mulig åpenhet og ønsker at de som med skjelelig grunn til å kreve besøk kan besøke jordstasjonen. Dagens ordning har fungert tilfredsstillende

4.3 Bestemmelser som er felles i de to utkastene

Til § 3 Definisjoner

Det bør inntas en definisjon av kommersielt .....

Til bokstav e) "nødsituasjon": Definisjonen er ny og omfatter situasjoner hvor en satellitt har tekniske problemer og satellittoperatøren har behov for å kommunisere med satellitten gjennom andre jordstasjoner enn de som normalt anvendes for kontroll og styring av satellitten. Det presiseres i teksten at det ikke foreligger en nødsituasjon dersom det utelukkende foreligger tekniske problemer med nyttelasten.

Det er akseptabelt at det ikke er en nødsituasjon om kun nyttelasten ikke virker

Til § 6 Krav til drift og sikring av jordstasjoner

Annet ledd setter krav til sikring av jordstasjonen slik at uvedkommende ikke får tilgang til jordstasjonen eller kjennskap til data som sendes eller mottas.

Det er ikke praktisk å ha en egen føring på å skjermte data. Det vil følge av å sikre jordstasjonen slik at uvedkomne ikke får tilgang. Leddet foreslås fjernet

Til § 7 Krav til bruk av jordstasjoner

Bestemmelsen slår fast at det kun er tillatt å lese ned data som gjøres tilgjengelig på **fritt grunnlag** eller **på kommersielle vilkår**.

Denne paragrafen må utdypes for å fungere i tråd med hensikten. Det må legges til en vurdering av vitenskapelig satellitter, samt at begrepet kommersielt tilgjengelig må defineres. Det foreslås derfor å legge inn en definisjon av begrepet kommersielt slik det er benyttet i denne forskriften.

Forbudet mot å lese ned data som ikke gjøres tilgjengelig på fritt grunnlag eller på kommersielle vilkår foreslås kombinert med en adgang for Nasjonal kommunikasjonsmyndighet etter tredje ledd til å **sette en tidsfrist for tilgjengeliggjøring** av dataene, minst på kommersielle vilkår.

Konsesjonsinnehaveren har ingen mulighet til å påvirke når data eventuelt gjøres kommersielt tilgjengelige. Dette er et tredjeparts anliggende. Det vil føre til urimelig mye ekstraarbeid for innehaveren av konsesjonen å avklare om når, eventuelt hvordan og på hvilke premisser data etter hvert kan bli gjort tilgjengelig Dette leddet kan derfor styrkes.

Til § 8 Plikt til loggføring og lagring

Første ledd er en positiv forenkling av dagens rutiner

Kommentarer til "UTKAST TIL FORSKRIFT OM ETABLERING, DRIFT OG BRUK AV JORDSTASJON FOR SATELLITT PÅ SVALBARD"

§ 1 Formål

Ingen kommentar

§ 2 Virkeområdet

Ingen kommentar. Det er fornuftig at forskriften endres fra å gjelde fastlands Norge

§ 3 definisjoner

§ 3a: Jordstasjon: I satellittverdenen er jordstasjon noe som brukes i forbindelse med geostasjonære kommunikasjonssatellitter, men uttrykket bakkestasjon (ground station) og ikke Eart station brukes for satellitter i polare baner. Det bør vurderes å endre dette i §3 i forskriften samt i forskriftens tittel.

§ 3e: En satellitteier og / eller operatør vil ikke skille mellom problemer med satellitten eller med nyttelasten. Det vil kunne påberopes en nødsituasjon hvi satellitt-systemet (satellitt og nyttelast) ikke fungerer som den skal.

§ 4 Krav om tillatelse

Det er uklart hva som menes med "Innehaver av tillatelse etter første ledd". Det er ikke mulig å verifisere at en satellitt "utelukkende brukes til sivile formål". All informasjon vil kunne bli brukt av ikke-sivile organisasjoner uten at det kan verifiseres. Referansen tiol satellitter i oppskytingsfasen er verifiserbar og kan bli implementer.

§ 5 Informasjon om eierforhold og overtagelse

Ingen kommentar

§ 6 Krav til drift og sikring av jordstasjoner

Første ledd: Ingen kommentarer

Andre ledd: Pålegget om at en jordstasjon skal sikres slik at uvedkommende ikke får adgang til stasjonen eller kjennskap til innholdet i data er ikke hensiktsmessig. Det foreslås å fjerne dette leddet

§ 7 Krav til bruk av jordstasjoner

Første ledd: Ingen kommentarer utover kommentaren til § 4 tredje ledd

Andre ledd: Denne definisjonen er ikke hensiktsmessig og vil begrense jordstasjonens virksomheten betydelig. Eieren av en satellitteier vil kunne bestemme at data fra en satellitt ikke gjøres tilgjengelig av bedriftsinterne og/eller konkurransemessige forhold. Andre satellitter kan brukes til interne verdikjennende aktiviteter som så selges eller gjøres tilgjengelige. Med andre ord så er det ikke gitt at informasjon fra det som refereres til som sivile satellitter blir gjort kommersielt tilgjengelig.

Tredje ledd: Innehaver av konsesjonen gitt etter denne forskriften har ingen mulighet til å påvirke når satellittdata gjøres kommersielt tilgjengelig og et pålegg fra Nasjonal kommunikasjonsmyndighet vil ikke kunne utføres av konsesjonsinnehaveren. Dette er forretningsmessige disposisjoner som helt vil stå for satellitteierens disposisjon.

Fjerde ledd: Innehaver av konsesjon vil ikke få tilgang til informasjon om når data eventuelt vil bli gjort tilgjengelige pga. bedriftsinterne og konkurransemessige forhold og vil ikke kunne søke om disposisjon

Femte ledd: Satellitteier vil ikke nødvendigvis opplyse om nødsituasjonen skyldes feil på satellitt eller nyttelast. Satellitteieren vil kunne bruke data fra nyttelasten for å avklare hva som er årsaken til nødsituasjonen.

Sjette ledd: Ingen kommentarer

§ 8 Plikt til logging og lagring

Ingen kommentarer

§ 9 Tilsyn

Tredje ledd: Ingen kommentarer under forutsetning at kommentarene til § 7 tas til etterretning

§ 10 Medvirkning ved tilsyn

Ingen kommentarer

§ 11 Besøksadgang

Første ledd: Det er uklart hvorfor det kun refereres til forskjingsinstitusjon og ikke offentlige organisasjoner generelt. Dette må avklares

Forøvrig ingen kommentarer

§ 12 – 15

Ingen kommentarer

§ 15 Gebyr

Det henvises til gitt ifmb kommentarer til Høringsutkastet

Kommentarer til "UTKAST TIL FORSKRIFT OM ETABLERING, DRIFT OG BRUK AV JORDSTASJON FOR SATELLITT I ANTARKTIS"

§ 2 Virkeområdet

Ingen kommentar. Det er fornuftig at forskriften bygger på territorialprinsippet som går ut på at lovgivingen blir gjort geografisk gjeldende for Dronning Maud Land og Peter I Øy og alle som oppholder seg der.

De samme kommentarene som er gjort gjeldene for utkastet til forskrift for SVALBARD gjelder også for utkast til forskrift for ANTARKTIS.

KSAT har ikke kommentarer utover dette.

Vår referanse
Cor-16-81Vår dato
1. februar 2016

Mottaker	Kontaktperson	Adresse	Post	Land
Norsk Romsenter	Bo Andersson	Postboks 113, Skøyen	0212 OSLO	Norge